MINISTERUL AGRICULTURII DEZVOLTĂRII REGIONALE ŞI MEDIULUI

AGENŢIA NAŢIONALĂ DE REGLEMENTARE A ACTIVITĂŢILOR NUCLEARE ŞI RADIOLOGICE

APROB

ION APOSTOL

2018

RAPORT
PRIVIND ACTIVITATEA ÎN ANUL 2017
A AGENŢIEI NAŢIONALE DE REGLEMENTARE A ACTIVITĂŢILOR NUCLEARE ŞI RADIOLOGICE

CHIŞINĂU – 2018

I. CADRUL LEGAL AL ACTIVITĂŢII

Agenţia Naţională de Reglementare a Activităţilor Nucleare şi Radiologice (ANRANR) este o autoritate administrativă instituită de Guvern pe lângă Ministerul Mediului, cu statut de persoană juridică de drept public, ce deţine, conform Legii nr. 132 din 8 iunie 2012 privind desfăşurarea în siguranţă a activităţilor nucleare şi radiologice, nivelul necesar de independenţă în exercitarea funcţiilor de reglementare prevăzute a activităţilor nucleare şi radiologice.

Obiectivul principal al reglementării activităţilor nucleare şi radiologice se propune a fi implementat prin neadmiterea supraexpunerii personalului, populaţiei şi a mediului la factorii nocivi ai radiaţiilor ionizante şi fortificarea capacităţilor de contracarare a traficului ilicit de materiale nucleare şi radioactive în contextul menţinerii unui sistem eficient de securitate fizică şi neproliferare a armelor nucleare sau radiologice.

ANRANR are următoarele sarcini:

- ✓ elaborarea şi realizarea politicii statului în domeniul nuclear şi radiologic şi adoptarea de măsuri pentru reglementarea eficientă a activităţilor nucleare şi radiologice;
- ✓ monitorizarea implementării şi a executării prevederilor tratatelor internaţionale în domeniu;
- ✓ autorizarea activităţilor nucleare şi radiologice în baza evaluării solicitării de autorizare radiologică şi corespunderii la condiţiile de radioprotecţie, de securitate nucleară şi radiologică, de securitate fizică a obiectivelor nucleare şi radiologice şi de garanţii nucleare după caz;
- ✓ efectuarea controlului şi supravegherii de stat pentru verificarea condiţiilor de securitate nucleară şi radiologică, de securitate fizică a obiectivelor nucleare şi radiologice şi regimului de neproliferare a armelor nucleare şi radiologice;
- ✓ gestionarea Registrului naţional al surselor de radiaţii ionizante şi al persoanelor fizice şi juridice autorizate;
- ✓ asigurarea transparenţei procesului decizional în reglementarea activităţilor nucleare şi radiologice.

ANRANR reglementează activităţile nucleare şi radiologice în temeiul:

- Legii nr. 132 din 08.06.2012 privind desfăşurarea în siguranţă a activităţilor nucleare şi radiologice;
- Legii nr. 131 din 08 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător;
- Codului Muncii, art. 385, Legea nr. 154-XV din 28 martie 2003;
- Codului Contravenţional art. 155, 155^1, 423^2; Legea nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008,
- Codului Penal, art. 292, 295, 295^1 , 295^2, Legea nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 ;
- Legii nr. 235-XVI din 20 iulie 2006 Cu privire la principiile de bază de reglementare a activităţii de întreprinzător;

- Legii nr. 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător;
- altor legi referitoare la aderarea la Statutul AIEA, convenţii, tratate internaţionale din domeniul nuclear şi radiologic la care Republica Moldova este parte;
- HG nr. 458 din 24 iulie 2015 privind aprobarea Regulamentului ANRANR, structurii organizaţionale şi efectivului limită ale Agenţiei Naţionale de Reglementare a Activităţilor Nucleare şi Radiologice;
- HG nr. 1017 din 01 septembrie 2008 cu privire la aprobarea Registrului naţional al surselor de radiaţii ionizante şi al persoanelor fizice şi persoanelor juridice autorizate (modificată prin HG Nr. 54 din 24.01.2014);
- HG nr. 153 din 28.02.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul şi supravegherea de stat a activităţilor nucleare şi radiologice;
- HG nr. 727 din 09.08.2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea activităţilor nucleare şi radiologice;
- HG nr. 388 din 26 iunie 2009 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la managementul deşeurilor radioactive;
- Planului Naţional de Armonizare a Legislaţiei (PNAL);
- Directivelor UE (96/29 EUROATOM din 13 mai 1996, 2006/117 Euroatom a CE din 20 noiembrie 2006, 97/43 Euroatom a CE din 30 iunie 1997, ş.a.);
- Planului Comun de Acţiuni între Guvernul SUA şi Guvernul Republicii Moldova pentru combaterea Traficului Ilicit de Materiale Nucleare şi Radioactive;
- Planului Integrat de Susţinere a Securităţii Nucleare (INSSP), semnat cu Oficiul Securitatea Nucleară AIEA;
- Foii de Parcurs semnat cu Secţia Operaţiuni "C" a Departamentului Garanţii AIEA;
- Acordului de cooperare cu SSM (Suedia);
- Codului de conduită pentru asigurarea siguranţei şi securităţii fizice a surselor radioactive AIEA;
- Planurilor de inspectare;
- Planului de acţiuni al Guvernului, Capitolul Protecţia Mediului;
- Planului Legislativ al Ministerului Mediului pentru a 2017.

II. ACTIVITĂŢI ORGANIZATORICE ŞI DE ORDIN GENERAL

În anul 2017, bugetul anual aprobat al ANRANR a fost de 2 mln. 49 mii lei.
Statul de personal, conform Hotărîrii Guvernului nr. 458 din 24 iulie 2015 „ Pentru aprobarea Regulamentului, privind organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale de Reglementare a Activităţilor Nucleare şi Radiologice, structurii şi efectivului-limită ale acesteia, este de 18 persoane (16 funcţionari publici), dintre care personal angajat – 11 şi 3 suspendate. Din 11 funcţii ocupate: funcţionari publici de conducere – 5, de execuţie - 6,

Gradul de ocupare a funcţiilor – 78%, dintre care 7 (39%) barbaţi si 7 (39%) femei. Vârsta medie a angajaţilor – 37 ani. 100% din personal sunt cu studii universitare superioare, 3 persoane deţin gradul ştiinţific de doctor în ştiinţe. 100% din personal a fost incadrat în a. 2016 în perfecţionări de specialitate în centre din ţară şi din afara hotarelor ţării. Fişe de post aprobate -100%.

Pentru asigurarea promovării, dezvoltării şi monitorizării parteneriatului internaţional, ANRANR colaborează cu AIEA), Departamentul de Stat al SUA, Departamentul de Energie al SUA, Comisia de Reglementare Nucleară SUA, Autoritatea Suedeză de Securitate Radiologică, organele de reglementare nucleare din ţările member GUAM, CNCAN din Romania, Centrul de Radioprotectie din Lituania, precum şi cu alte organizaţii internaţionale şi/sau regionale de profil, prin încheierea acordurilor în domeniul său de activitate, prin avizarea şi monitorizarea implementării programelor de asistenţă tehnică desfăşurate în concordanţă cu acordul-cadru de ţară încheiat cu AIEA, precum şi prin participarea instituţiilor şi agenţilor economici care activează în domeniul dat la activităţile desfăşurate sub egida AIEA.

În scopul reacționării adecvate la incidente radiologice sau nucleare, în cadrul ANRANR este stabilit grupul **MEST**, dotat cu echipament performant pentru detectarea și identificarea materialului nuclear sau radioactiv. Recepționarea semnalului de avertizare prin internet de la Serviciul Vamal sau prin telefon de la oricare persoană fizică este asigurată 24/24.

Efectuat Auditul a ANRANR de către Curtea de Conturi.

Portofoliul ANRANR a politicilor în domeniul nuclear şi radiologic este realizat prin continuarea stabilirii mecanismelor de asigurare a securităţii şi siguranţei activităţilor nucleare şi radiologice, menţinerea lor la nivel conform standardelor AIEA şi directivelor europene prin:

III. CONTROLUL ŞI SUPRAVEGHEREA DE STAT

Coordonate cu Cancelaria de Stat şi aprobate 4 Grafice a controalelor trimestriale planificate.
A fost organizat şi desfăşurat controlul şi supravegherea de stat a activităţilor nucleare şi radiologice la 58 agenţi economici, cu perfectarea actelor de control, a prescripţiilor și a proceselor verbale înaintate în judecată.
Monitorizată realizarea prescripțiilor prin efectuarea inspecțiilor inopinate cu identificarea prescripțiilor cu termenul expirat.
Supravegheat și verificat rezultatele inventarierii și evidenței materialelor nucleare și radioactive inclusiv a instalațiilor radiologice sau a materialelor, tehnologiilor, dispozitivelor, softurilor pertinente proliferării armelor nucleare. Ca rezultat au fost identificate circa 350 materialelor nucleare/radioactive. În timpul controlului și

verificării au fost atribuite numere de inventar surselor radioactive, utilajului asociat, generatoarelor, materialului nuclear.
Asigurată verificarfea metrologică, mentenanța cotidiană a funcționalității echipamentului de detecție și identificare, precum și a transportului aflt la evidența ANRANR.

IV. REGISTRUL NAŢIONAL AL SURSELOR DE RADIAŢII IONIZANTE ŞI AL PERSOANLEOR FIZICE ŞI JURIDICE AUTORIZATE

ANRANR este gestionarul Registrului Naţional în forma electronică şi pe hârtie. De asemenea, Registrul se păstrează şi sub forma de duplicat electronic pe suport de memorie ataşabilă.

Actualizarea se efectuează săptămânal în temeiul informaţiilor parvenite de la Serviciul Inspectorat, Secţia Evaluare şi Autorizare, rapoartelor rezultatelor inventarierii transmise de agenţi economici.

În prezent în sistemul ARIS sunt înregistrate pe ţară:
- 6470 surse radioactive închise,
- 1317 generatoare,
- 1190 utilaje asociate.

Tipul Surselor de Radiaţii Ionizante incluse în Registrul Naţional al Surselor de Radiaţii Ionizante şi persoane autorizate

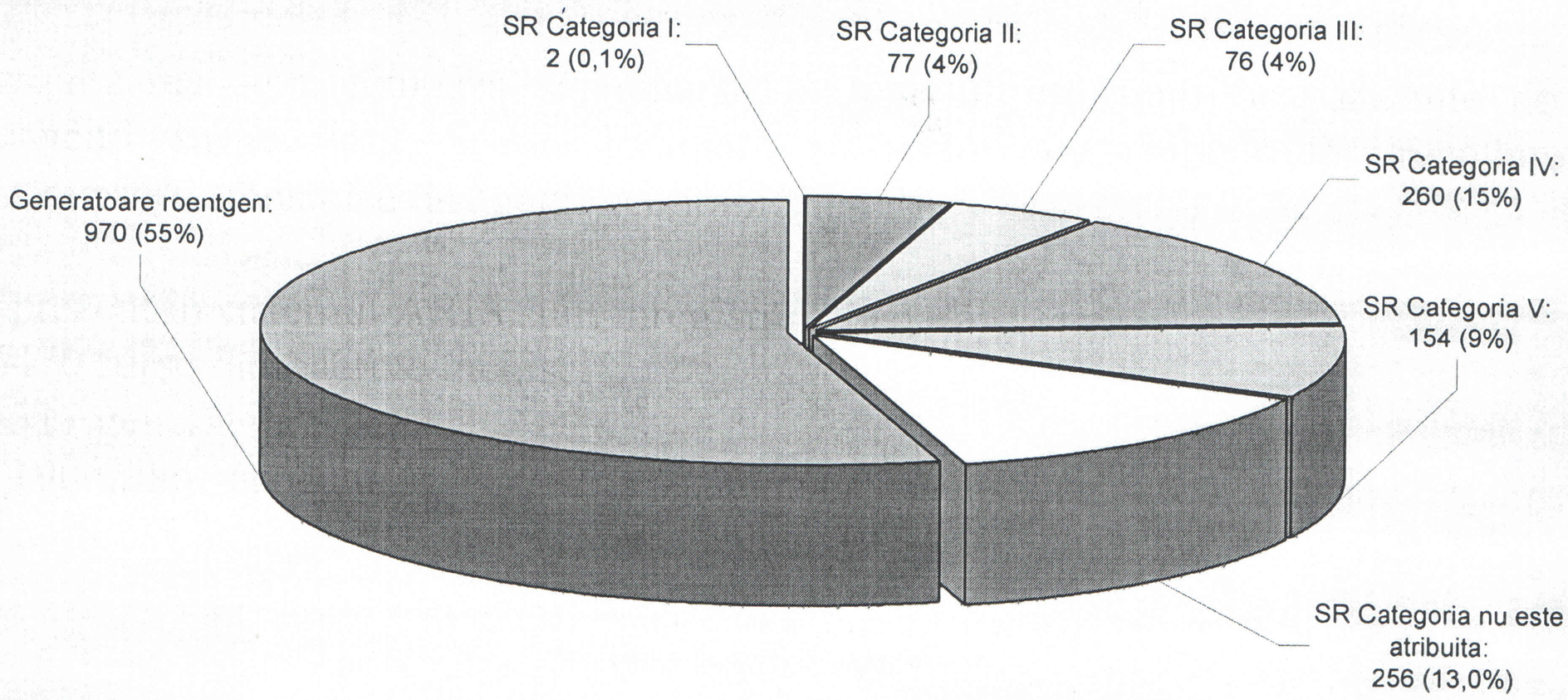

V. ACTIVITĂŢI DE EVALUARE ŞI AUTORIZARE

În scopul autorizării agenților economici au fost recepționate și prelucrate/evaluate 493 de cereri/dosare.
Efectuate 493 evaluări în teren a corespunderii dosarelor cerințelor de securitate nucleară/radiologică.
Pe parcursul anului au fost eliberate 585 acte permisive și acordate peste 500 consultari agenților economici.

Acte permisive eliberate conform legislației în vigoare:

- Autorizații radiologice – 85;
- Certificate de securitate – 212;
- Autorizații radiologice parțiale de import/export – 115;
- Autorizații radiologice parțiale de transportare – 95;
- Autorizații radiologice parțiale de proiectare, montare, reconstruire – 36;
- Autorizații radiologice parțiale de conservare – 34;
- Autorizații radiologice parțiale de transfer – 8.

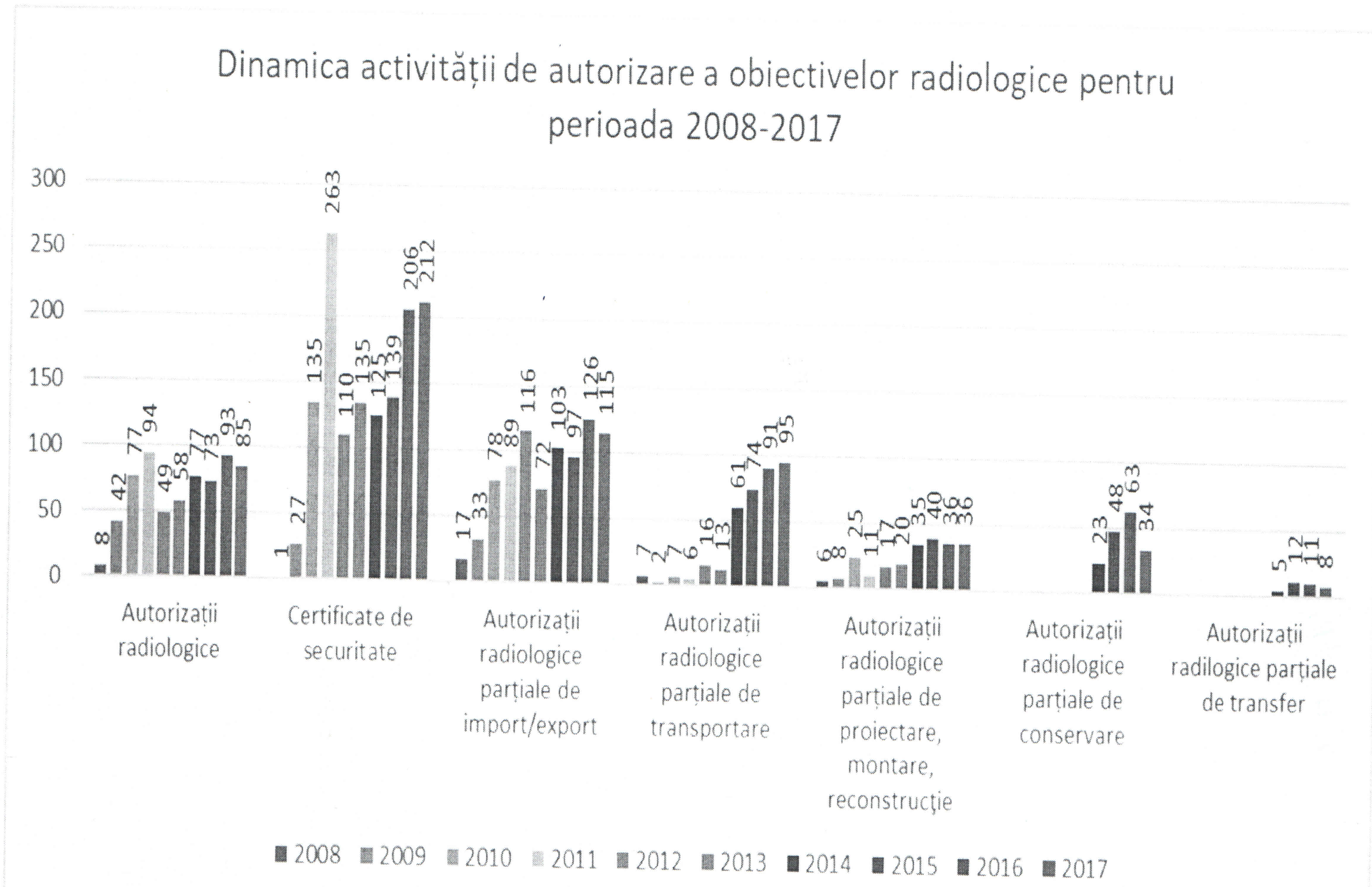

Au fost actualizate Registrelor SEA privind titularii de acte permisive eliberate.

VI. ELABORAREA PROIECTELOR ACTELOR LEGISLATIVE

Au fost elaborate, înaintate şi aprobate în ordinea stabilită următoarele acte legislative şi normative:

- Legea nr. 68 din 13.04.2017 pentru aprobarea Strategiei naţionale privind managementul deşeurilor radioactive pentru anii 2017–2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia. (Publicat: 23.06.2017 în Monitorul Oficial Nr. 201-213 art. Nr: 332);

- proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului Legii cu privire la modificarea şi completarea Legii nr. 132/2012 privind desfăşurarea în siguranţă a activităţilor nucleare şi radiologice;

- proiectul de Lege pentru ratificarea Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Mediului al Republicii Moldova, reprezentat de ANRANR și Inspectoratul Nuclear din Ucraina privind Cooperarea în Securitatea Nucleară și Radiologică, semnat pe data de 28 septembrie 2016, la Viena;

- proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de planificare a controlului de stat asupra activităţii de întreprinzător în baza analizei criteriilor de risc pentru domeniul de control efectuat de către ANRANR - transmis la Cancelaria de Stat spre aprobare.

- proiectul Regulamentului cu privire la cerințele de asigurare a radioprotecției în tratarea deșeurilor radioactive.

Elaborate și aprobate prin Ordin al ANRANR formularele de inspectare pentru:

a) Sistemului de securitate fizica în activităţi nucleare şi radiologice;
b) Radiologie Intervențională.
Totodată, au fost aduse în concordanță cu prevederile Hotărîrii Guvernului Nr. 434 din 16.07.2015, Hotărîrii Guvernului Nr. 451 din 24.07.2015 și Hotărîrii Guvernului nr. 1210 din 03.11.2016, formularele de inspectare pentru genul de activitate în:
a)Transportarea surselor radioactive şi a materialelor nucleare,
b) Radioterapie,
c) Medicina nucleară,
d) Roentgendiagnostic.

VII. COLABORARE INTERNAŢIONALĂ

Organizate şi desfăşurate, cu suportul AIEA, 3 cursuri naţionale de perfecţionare pentru personalul agenţilor economici, responsabil de activităţile nucleare şi radiologice:

- Cursul *privind „Radioprotecţia în practicile de radiologie de diagnostic şi radiologie intervenţională,* desfăşurat *la Chişinău;*
- Cursul *privind* „Securitatea radologică şi radioprotecţia în practicile medicale", desfăşurat in mun. Bălţi.
- Cursul în domeniul "*Securităţii radiologice şi radioprotecţiei în practicile medicale*", desfăşurat la Cahul.

În cadrul cursurilor au fost antrenate 80 de persoane ce activează cu surse de radiaţii ionizante.

Au fost primite 4 Misiuni ale AIEA:

1. Misiunea de audit a AIEA în Republica Moldova, în scopul evaluării performanţelor împlementării tuturor proiectelor naţionale, finanţate cu suportul AIEA în perioada anilor 2010-2016;
2. Organizată şi desfăşurată vizita de lucru a experţilor AIEA în cadrul proiectului de asistenţă tehnică MOL 6010, pentru crearea Secţiei de radioterapie în mun. Bălţi, în perioada 14-16.03.2017;
3. Organizată desfăşurarea vizitei de lucru a inspectorilor Departamentului de Garanţii al AIEA în scopul verificării informaţiei prezentate la AIEA în raportul anual privind cantităţile materialului nuclear;
4. Primită Misiunea experţilor AIEA privind progresul implementării şi revizuirea Planului Integrat de Suport în Securitatea Nucleară (INSSP) pentru Republica Moldova.

- Organizat de către ANRANR Atelierul de lucru privind progresul implementării şi revizuirea Planului Integrat de Suport în Securitatea Nucleară (INSSP) pentru Republica Moldova. Atelierul s-a desfăşurat cu participarea experţilor Departamentului Securităţii Nucleare al Agenţiei Internaţională pentru Energie Atomică şi Grupul de lucru interdepartamental format din reprezentanţi ai Serviciului Vamal, Ministerului Sănătăţii, Serviciului Informaţii şi Securitate, Serviciului Protecţie Civilă şi Situaţii Excepţionale, Ministerului Apărării.

În scopul evaluării progresului în cadrul implementării prevederilor Tratatului privind neproliferarea armelor nucleare la care Republica Moldova este parte şi aplicarea garanţiilor nucleare, au fost sintetizate materialele şi perfectate 4 rapoarte trimestrilae şi 1 raport anual privind realizarea Acordului de Garanţii nucleare, a Protocolului Adiţional şi a Protocolului privind Cantităţile Mici de Material Nuclear (SQP), cu transmiterea la AIEA.

ANRANR a participat la cea de-a 61-a reuniune a Conferinţei Generale a Agenţiei Internaţionale pentru Energiea Atomică (AIEA) şi Forumul ştiinţific „Tehnologiile nucleare în sănătatea umană: prevenire, diagnostic şi tratament". Conferinţa Generală a aprobat raportul anual, bugetul AIEA, cererile de aderare la AIEA, a ales

membrii Consiliului Guvernatorilor, a adoptat un șir de Rezoluții și sancțiuni față de unele state.

În cadrul Conferinței Generale, Republica Moldova a aderat la câteva Rezoluții înaintate de AIEA, în sperial la sancțiunile impuse Republicii Arabe Siria în procesul de implementare a prevederilor Acordului de Garanții Nucleare în raport cu Tratatul de Neproliferare a Armelor Nucleare și de efectuare a verificării inventarierii la reactorul miniatural cu sursă de neutroni (MNSR) din Damack.

În rând cu alte țări, Moldova s-a alineat Rezoluției de condamnare a testelor nucleare effectuate recent de Korea de Nord, care reprezină o violare a normelor internaționale împotriva proliferării armelor nucleare și pune sub amenințare întreaga lume.

Republica Moldova și-a luat angajamentul de achitare a contribuției obligatorii financiare față de AIEA.

- Reprezentantului ANRANR au participat, în calitate de observator în cadrul Misiunii Integrate de Revizuire a Infrastructurii de Reglementare a Macedoniei, desfășurată de către AIEA;
- Participat la Atelierul de lucru „Caracterizarea zonei contaminate prin măsurări in-situ", organizat de AIEA în or. Pecs, Ungaria;
- Participat la Atelierul de lucru în domeniul legislației nucleare, desfășurat în cadrul AIEA în or. Viena, Austria;
- Participat la Atelierul de lucru cu genericul „Dezafectarea instalațiilor cu deșeuri radioactive", desfășurat în or. Berlin, Germania.

Întru realizarea *Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anii 2017-2019*, au fost

prezentate rapoarte la AIEA pe tratatele şi convenţiile internaţionale în domeniul neproliferării armelor de distrugere în masă;
S-a cooperat cu centrele de excelenţă ale UE, inclusiv ale Consiliului Europei, pentru implementarea proiectelor privind atenuarea riscurilor provocate de materialele chimice, biologice, radiologice şi nucleare (CBRN) prin :

- Participarea pe parcursul anului la 11 reuniuni ale experților naționali în domeniul CBRN, organizate la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova;
- Participarea la Ședința de lucru regională pe marginea elaborării Strategiei deșeurilor CBRN, organizată de Centrele de Excelență CBRN a UE, în or. Skopje, Macedonia.

Cooperarea cu alte autorități din străinătate și perfecționarea personalului:

- Organizată primirea expertului Autorității de Reglementare Radiologică din Suedia, Dlui Lars Van Dasen, cu participarea la întrunirile de lucru în cadrul MADRM, Cancelariei de Stat, MAEIE, în cadrul cărora au fost discutate subiectele privind proiectele de asistență tehnică.
- Participat la Ședința de lansare și coordonare a Operațiunii de detectare a armamentului, munițiilor și materialelor nucleare la Posturile de Trecere a Frontierei de Stat, organizat de EUBAM în or. Odesa.
- Organizată primirea expertului Comisiei de Reglementare Nucleară (NRC) a SUA, cu participarea la întrunirile de lucru în cadrul unor instituții de profil.
- Participat la exercițiul teoretic privind Programul Controlul Exporturilor și Securitatea Frontalieră (EXBS), organizat de Departament de Stat al SUA, Biroul de Securitate internațională și neproliferare, Oficiul cooperării controlului exportului.
- Participat la ședința de evaluare a operațiunii "NAVIGATOR" privind traficul ilicit cu armament, muniții, matereiale nucleare și radioactive, desfășurată în perioada martie - aprilie 2017, pe teritoriile Republicii Moldova și Ucraina. Ședința a fost organizată de către misiunea UE de asistență la frontieră pentru Ucraina și Republica Moldova (EUBAM), în or. Odesa, Ucraina, pe data de 14.06.2017.
- Participat la exercițiul de simulare "NURFORSE", în domeniul criminalisticii nucleare, organizat de Guvernul Statelor Unite ale Americii în or. Karlshruhe, Germania.
- Participat la Atelierul de lucru "SENTINEL" privind bunele practici în organizarea exercițiilor în domeniul securității nucleare la nivel național și internațional, organizat de Autoritatea de Securitate Radiologică a Suiediei, Sofia, Bulgaria;
- Organizată Vizita de lucru a delegației Departamentului de Energetică al SUA, condusă de către Dr. Mansie Iyer - responsabilă de criminalistica nucleară pentru Republica Moldova. În timpul vizitei, delegația a fost informată cu capacitățile naționale de prim răspuns la urgențe radiologice și nucleare conexe traficului ilicit cu materiale nucleare și radioactive. De asemenea, au fost trecute în revistă și capacitățile naționale în domeniul expertizei nucleare.
- Desfășurată, în cadrul ANRANR, întrunirea cu reprezentanții FBI din SUA, cu prezentarea noului Șef al Biroului regional din România.

- Participat la vizita științifică cu tematica "Managementul deșeurilor radioactive", or. Budapesta, Ungaria;
- Participat la cursul de instruire cu genericul "Metode experimentale aplicate în criminalistică nucleară", or. Budapesta, Ungaria.
- Desfășurată în cadrul ANRANR, întrunirea de lucru cu experții Institutului Middlebury de Studii Internaționale din Monterey, SUA. Scopul vizitei - familiarizarea experților cu procesul și experiența de identificare și localizare a surselor radioactive orfane, utilizat de ANRANR cât și posibilitatea utilizării resurselor informaționale deschise (internet, mass media și a.) în procesul de localizare și securizare a surselor sau materialelor radioactive.
- Participat la Exercițiul "Olimpus" cu tematica „Investigațiile incidentelor de Trafic Ilicit cu Materiale radioactive", desfășurat în or. București, România;
- Primită delegația Institutul Internațional de Cercetare pentru Pace din Stokholm (SIPRI) din Suedia, în cadrul Proiectului „Impactul Crizei din Ucraina asupra amenințărilor de securitate nucleară din zona Mării Negre";
- Recepționat echipamentul și materialele transmise din partea Agenției de Apărare și Reducere a Amenințărilor (DTRA) către ANRANR, care vor fi utilizate la combaterea traficului ilicit cu materiale nucleare și/sau radioactive.